

HOE VERSCHILLEN ONZE
PROVINCIES QUA ARBEIDSMARKT-
PRESTATIES?
EEN VERGELIJKING TUSSEN 2012 EN
2022

Stijn Baert

Professor arbeidseconomie

29 augustus 2023

1. DOELSTELLINGEN

- In een ophefmakende **Story @ UGent @ Work** bespraken we in mei de inactiviteit in België, als geheel en op gewestelijk niveau, in vergelijking met de andere Europese landen, op basis van jaarcijfers voor 2022. Dit gemotiveerd vanuit (i) de ambitie uit de regeerakkoorden op federaal en gewestelijk niveau om de werkzaamheidsgraad te verhogen en (ii) de rekenkundige noodzakelijkheid om dit te realiseren via een activering van de inactieven in ons land.
 - Uit die berekeningen bleek onder andere dat dit aantal inactieven in ons land zeer hoog is. Het gaat om 20,9% van alle 25- tot 64-jarigen. In absolute cijfers gaat het om bijna 1,3 miljoen Belgen tussen de 25 en 64 jaar die noch werken noch werk zoeken.
- Recent gaf Eurostat ook gegevens vrij die toelaten gelijkaardige berekeningen te maken voor 2022 op provinciaal niveau.
- In dit document wordt niet ingegaan op het Brussels Gewest, aangezien dit geen provincies kent. Een vergelijking tussen de Belgische gewesten kan gevonden worden in de voornoemde **Story @ UGent @ Work**.

2. AANPAK

- De berekening van de provinciale cijfers voor werkzaamheid, werkloosheid en inactiviteit stemt overeen met die in mijn IJsberg-studie, zoals gepubliceerd in vakblad Economic Analysis and Policy.
 - Dat wetenschappelijk artikel beklemtoont hoe landen vele decennia hebben gefocust op de werkloosheidsgraad als indicator van hun arbeidsmarktperformantie (“topje van de ijsberg”), zodat het beleid veel te weinig afgestemd was op de inactieven, i.e. een vele grotere groep aan niet-werkenden (“latente ijsmassa onder water”).
 - De inhoud van deze studie kan ook bekeken worden via een Engelstalige animatievideo of een Nederlandstalige video waarin ik zelf de indicatoren toelicht.
 - Deze methodologie werd ook gevolgd in de voornoemde Story @ UGent @ Work.
- Onderstaande grafieken geven eigen berekeningen weer op basis van recent vrijgegeven Eurostat-gegevens (reeksen lfst_r_lfe2emprt en lfst_r_lfp2actrt). Deze Eurostat-gegevens zijn, voor wat de Belgische cijfers betreft, gebaseerd op de Enquête naar ArbeidsKrachten (EAK) van Statbel, het Belgische statistiekbureau.
- De keuze om te focussen op de **25- tot 64-jarigen** (en niet de 20- tot 64-jarigen die ook vaak gebruikt worden als rekruteringsbevolking) werd gemaakt om de vertekening door een verschillend aantal studenten in de verschillende provincies te beperken.
 - De werkzaamheidsgraad onder de 25- tot 64-jarigen ligt voor België voor 2022 met 75,4% meer dan drie procentpunt boven die onder de 20- tot 64-jarigen (i.e. 71,9%).
 - Dit impliceert dat een afweging van onderstaande cijfers tegen de doelstelling van 80% werkzaamheidsgraad tegen 2030 van de Federale Regering niet zomaar gemaakt kan worden. Hoewel in het regeerakkoord (ook) naar cijfers die op de 25- tot 64-jarigen slaan verwezen wordt, lijkt die doelstelling immers op de 20- tot 64-jarigen te slaan.
- In de figuren worden de 25- tot 64-jarigen opgedeeld naar hun werkzaamheidsstatus: werkend, werkloos (i.e. niet-werkend werkzoekend) en inactief (i.e. niet-werkend niet-werkzoekend).
 - Het percentage werkenden stemt overeen met de vaak gebruikte werkzaamheidsgraad:
$$- \% \text{ werkenden}_{25-64} = \frac{\# \text{werkenden}_{25-64}}{\text{bevolking}_{25-64}} = \frac{\# \text{werkenden}_{25-64}}{\# \text{werkenden}_{25-64} + \# \text{werklozen}_{25-64} + \# \text{inactieven}_{25-64}} .$$
 - Het percentage werklozen stemt evenwel niet overeen met de gekende werkloosheidsgraad. Die laatste geeft immers het percentage werklozen binnen de werkenden en werklozen weer en niet het percentage werklozen binnen de volledige rekruteringsbevolking (met ook de inactieven).
$$- \% \text{ werklozen}_{25-64} = \frac{\# \text{werklozen}_{25-64}}{\text{bevolking}_{25-64}} = \frac{\# \text{werklozen}_{25-64}}{\# \text{werkenden}_{25-64} + \# \text{werklozen}_{25-64} + \# \text{inactieven}_{25-64}} .$$

$$- \text{werkloosheidsgraad}_{25-64} = \frac{\#werklozen_{25-64}}{\#werkenden_{25-64} + \#werklozen_{25-64}}.$$

- Het percentage inactieven is dan de restfractie van de 25- tot 64-jarigen.

$$- \% \text{ inactieven}_{25-64} = \frac{\#inactieven_{25-64}}{\text{bevolking}_{25-64}} = \frac{\text{bevolking}_{25-64} - \#werkenden_{25-64} - \#werklozen_{25-64}}{\#werkenden_{25-64} + \#werklozen_{25-64} + \#inactieven_{25-64}}.$$

- De **percentages werkenden, werkzoekenden en inactieven sommeren dus altijd tot 100%**. Vandaar de terminologie "ijsbergdecompositie".

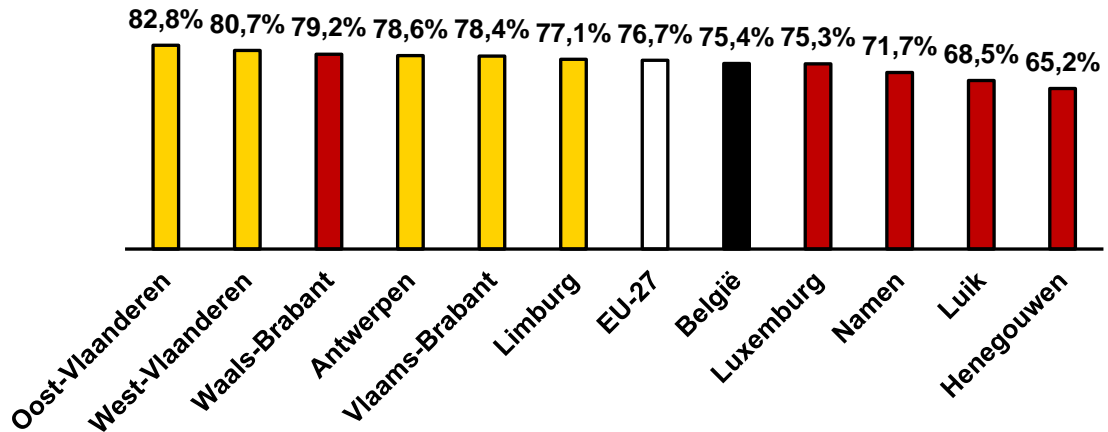
$$- \% \text{ werkenden}_{25-64} + \% \text{ werklozen}_{25-64} + \% \text{ inactieven}_{25-64} = \frac{\#werkenden_{25-64} + \#werklozen_{25-64} + \#inactieven_{25-64}}{\#werkenden_{25-64} + \#werklozen_{25-64} + \#inactieven_{25-64}} = 1 = 100\%$$

- Net zoals dat het geval is bij pakweg peilingen van stemgedrag, zijn de Eurostat-statistieken gebaseerd op representatieve stalen van burgers. Dat wil zeggen dat er een foutenmarge op deze statistieken zit. De rankings der provincies zijn dus relevant, maar mogen niet absoluut geïnterpreteerd worden.

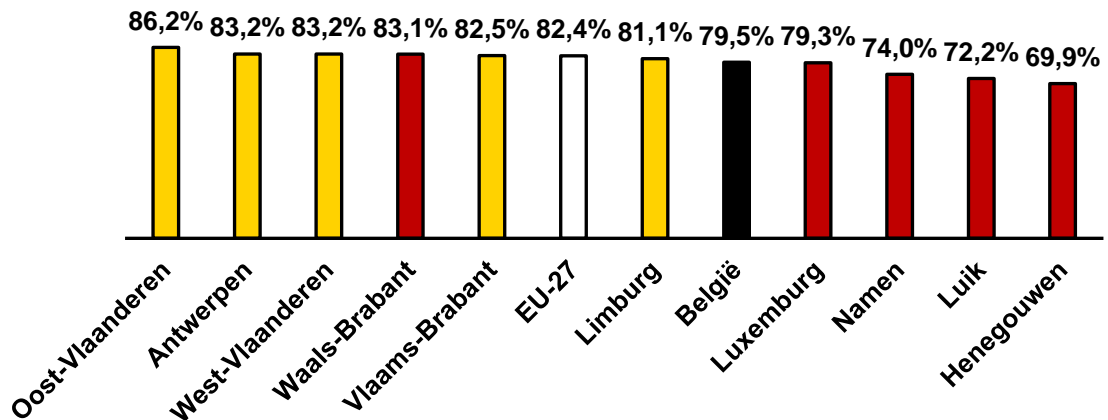
3. CIJFERS EN REFLECTIES

3.1. AANTAL WERKENDEN IN DE PROVINCIES

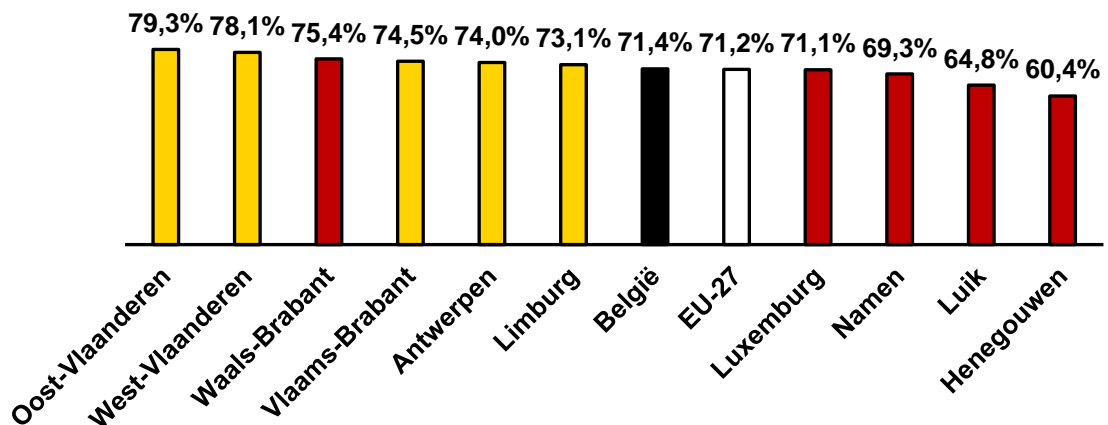
% werkenden onder 25- tot 64-jarigen in 2022

% werkenden onder 25- tot 64-jarige mannen in 2022

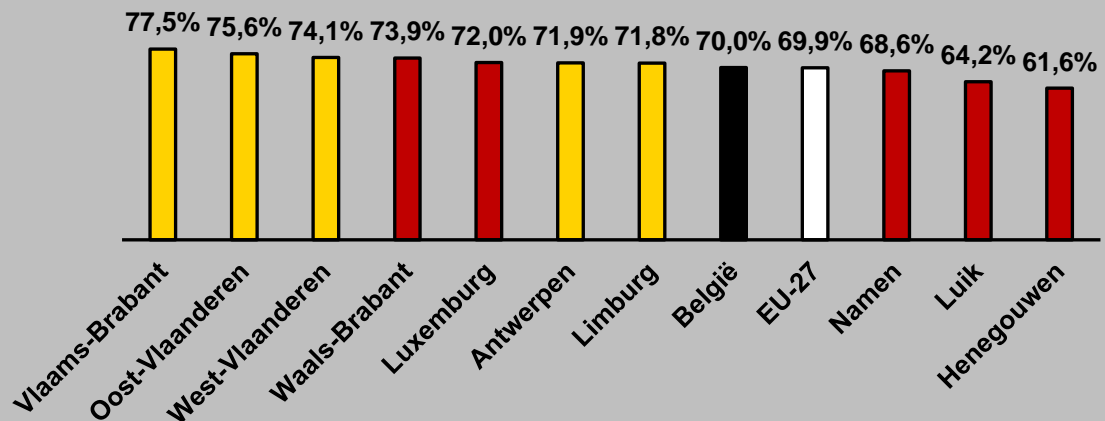

% werkenden onder 25- tot 64-jarige vrouwen in 2022

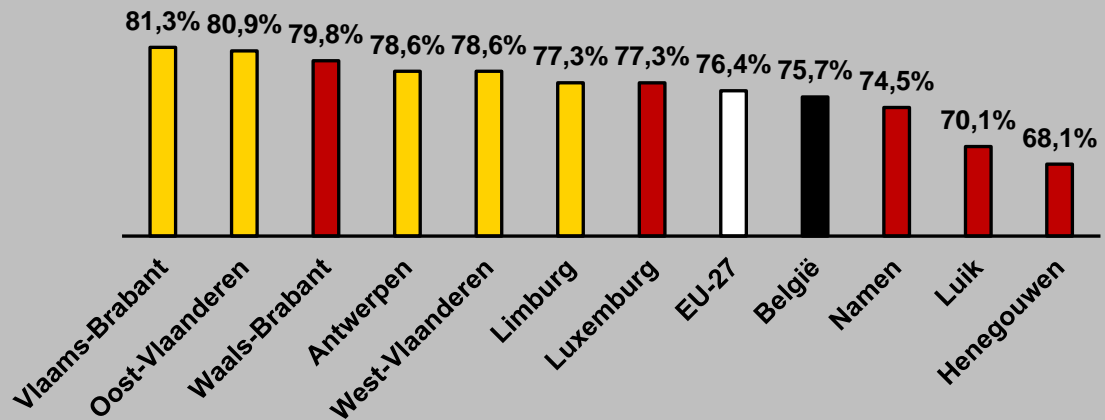

- Het percentage werkenden onder de 25- tot 64-jarigen (“de werkzaamheidsgraad”) verschilt heel sterk tussen de Belgische provincies.
 - **In Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen zijn 8 op de 10 inwoners (of meer) op beroepsleeftijd werkend. In Namen, Luik en Henegouwen is dat 7 op de 10 of minder.** Deze drie Waalse provincies halen het Belgische gemiddelde sterk naar beneden.
- Ook binnen Vlaanderen zijn er grote verschillen in werkzaamheid.
 - **Slechts 77,1% van de Limburgers op beroepsleeftijd zijn aan het werk. Dit is amper beter dan het Europese gemiddelde.** Waals-Brabant doet beter met 79,2%.
 - **Oost-Vlaanderen toont zich de absolute kampioen van de arbeidsmarkt cijfers.** De werkzaamheidsgraad is er het hoogst, zowel voor mannen en vrouwen samen als voor beide geslachten afzonderlijk.
 - Limburg hangt steeds achteraan het Vlaamse peloton. Qua mannelijke werkzaamheidsgraad zit de provincie zelfs onder het Europese gemiddelde.
- **Globaal doen de Belgische provincies het, in vergelijking met het EU-gemiddelde, qua werkzaamheid onder vrouwen beter dan die onder mannen.** Bij de mannen laten vijf provincies het EU-gemiddelde achter zich, bij de vrouwen zijn dat er zes en ligt ook het algemene Belgische gemiddelde boven het EU-gemiddelde!
- **Wanneer we deze cijfers naast die van tien jaar eerder, die van 2012 dus, leggen, zien we dat Vlaams-Brabant het relatief slechter doet dan toen.** In 2012 kende Vlaams-Brabant de hoogste werkzaamheidsgraad van alle Belgische provincies, terwijl het ondertussen Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Antwerpen maar ook Waals-Brabant moet laten voorafgaan.
 - Ook Luxemburg daalde beduidend in de ranking, terwijl Antwerpen steeg.
 - Deze vergelijkingen dienen wel voorzichtig geïnterpreteerd te worden aangezien het (representatieve) Eurostat-panel (oftewel: het EAK-panel) doorheen de jaren een wisselende samenstelling had en gezien de voornoemde foutenmarge.
 - Tegelijk: ook op basis van andere vergelijkingen (waarbij bijvoorbeeld 2011, 2013 en 2021 betrokken worden) zie je dat de werkzaamheidsgraad in Vlaams-Brabant minder dan elders steeg.

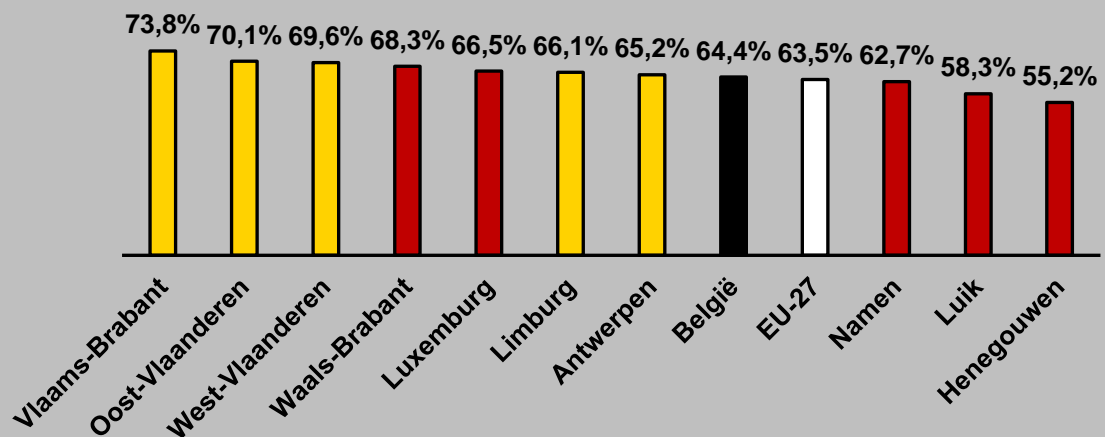
% werkenden onder 25- tot 64-jarigen in 2012

% werkenden onder 25- tot 64-jarige mannen in 2012

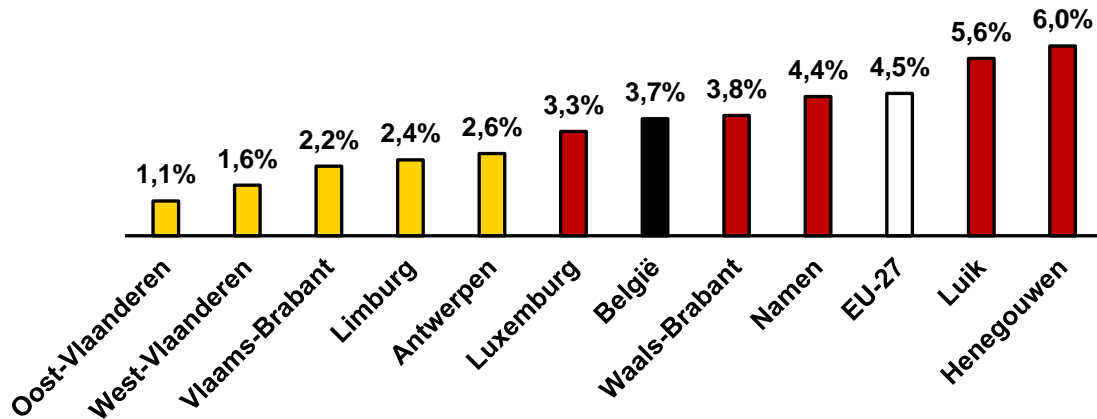

% werkenden onder 25- tot 64-jarige vrouwen in 2012

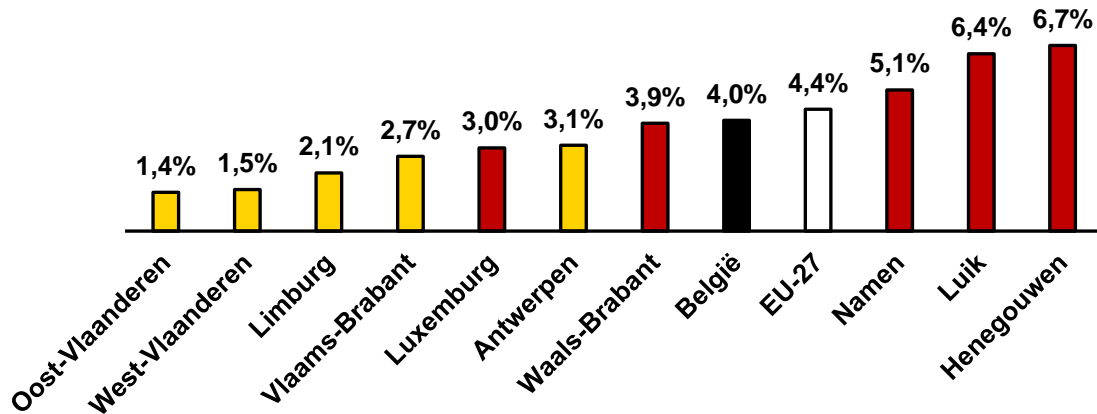

3.2. AANTAL WERKLOZEN IN DE PROVINCIES

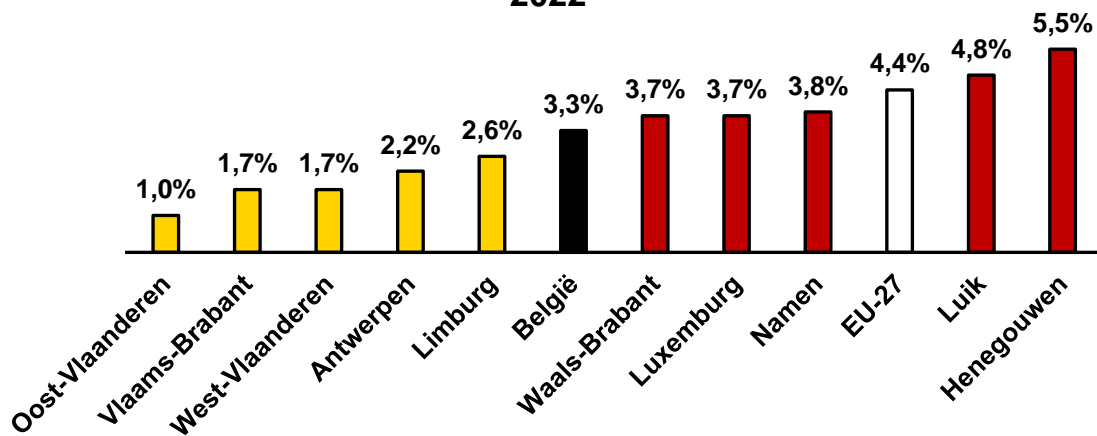
% werkzoekenden onder 25- tot 64-jarigen in 2022

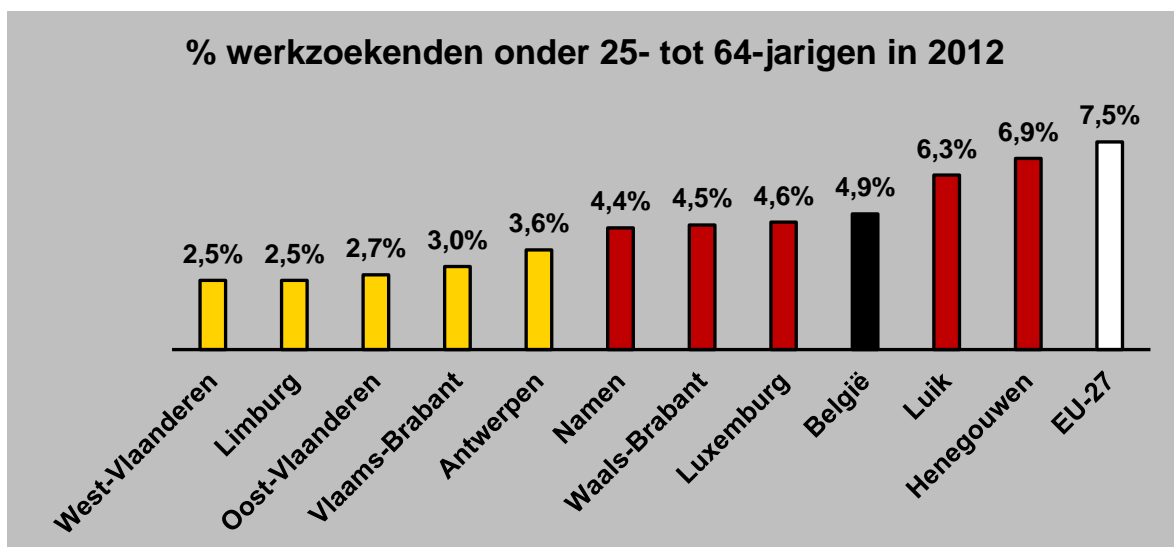
% werkzoekenden onder 25- tot 64-jarige mannen in 2022

% werkzoekenden onder 25- tot 64-jarige vrouwen in 2022

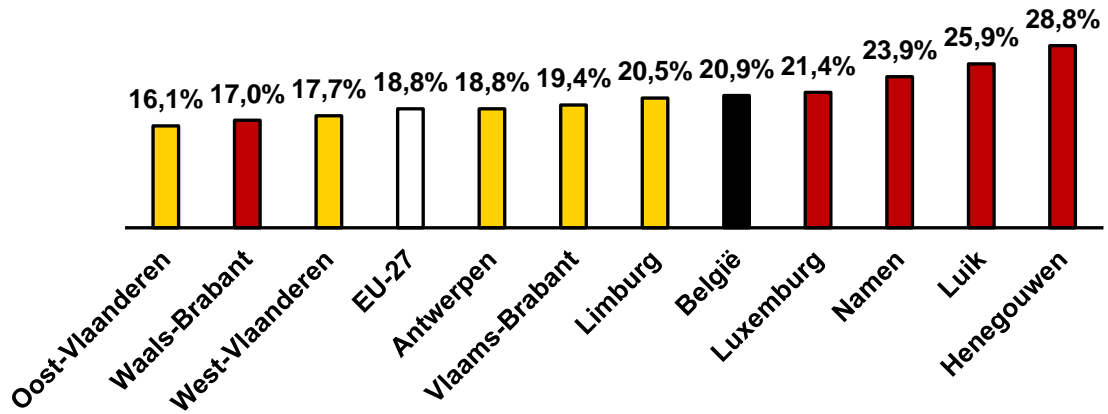

- De taalgrens blijkt opnieuw een grens inzake werkloosheid: in alle Vlaamse provincies is het percentage uitkeringsgerechtigde werkzoekenden onder de 25- tot 64-jarigen lager dan in om het even welke Waalse provincie.
 - Opgedeeld naar geslacht, zien we wel dat de mannelijke werkloosheid in Luxemburg net lager is dan die in Antwerpen.
 - **Er zijn verhoudingsgewijze haast zesmaal meer werkzoekenden onder de 25- tot 64-jarigen in Henegouwen dan in Oost-Vlaanderen.**
- Een vergelijking met het percentage werkzoekenden 10 jaar geleden, levert een bijkomend interessant inzicht op. **In 2012 zaten Luik en Henegouwen qua werkloosheid nog onder het EU-27-gemiddelde, ondertussen zitten ze er flink boven.**

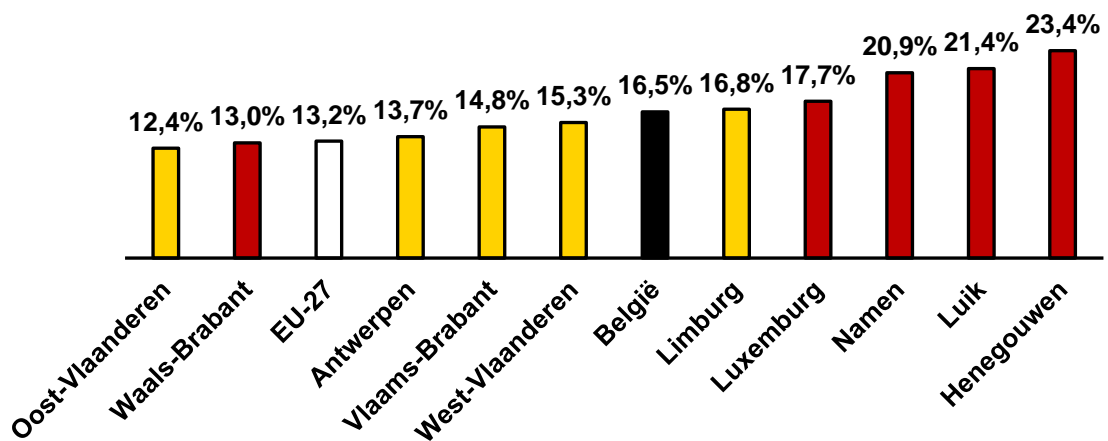

3.3. AANTAL INACTIEVEN IN DE PROVINCIES

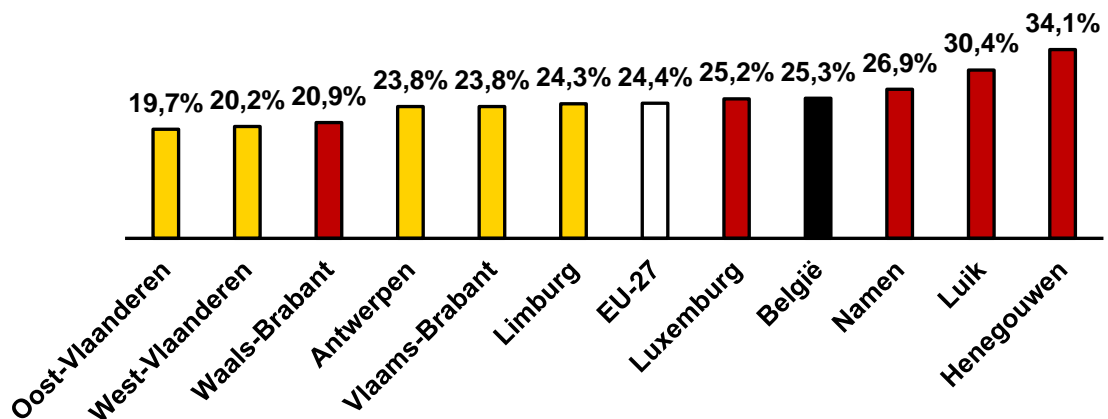
% inactieven onder 25- tot 64-jarigen in 2022

% inactieven onder 25- tot 64-jarige mannen in 2022

% inactieven onder 25- tot 64-jarige vrouwen in 2022

- Zoals uitgelegd in de voornoemde Story @ UGent @ Work: inactieven zijn niet-werkenden die ook niet op zoek zijn naar een baan. Zij kunnen ingedeeld worden in vijf groepen: (i) ontmoedigde werklozen (die niet langer een uitkering krijgen), (ii) personen die tot de rekruteringsbevolking, i.e. de bevolking tussen relevante leeftijdscategorieën, behoren maar reeds op pensioen zijn, (iii) huismannen en -vrouwen, (iv) langdurig zieken en (v) voltijdse studenten.
- **Ook de hoge Belgische inactiviteit wordt gedreven door een erg hoge inactiviteit in de Waalse provincies.**
 - In Henegouwen is haast 3 op de 10 van de 25- tot 64-jarigen noch aan het werk noch op zoek naar een baan.
 - Een belangrijke nuance is (opnieuw) de volgende. **De inactiviteit in Waals-Brabant is lager dan die in vier Vlaamse provincies.** Het is opnieuw Oost-Vlaanderen dat het het beste doet (en dus beter dan Waals-Brabant).
- Opvallend: de relatief hoge inactiviteit in de Belgische provincies heeft meer te maken met mannelijke inactiviteit dan met vrouwelijke inactiviteit. **Behalve in Oost-Vlaanderen en Waals-Brabant ligt de inactiviteit onder mannen in alle provincies boven het Europese gemiddelde.**
- Een vergelijking met het percentage inactieven 10 jaar geleden, geeft aan dat **de taalgrens ook steeds meer een grens in inactiviteit is geworden.** Terwijl Luxemburg in 2012 een middenpositie innam (naast de koppositie voor Waals-Brabant), zit het nu samen met Namen, Luik en Henegouwen helemaal achteraan in de klas.

